

Zagrozenie upadloscia w przedsiebiorstwach polskiego przemyslu spozywczego - w aspekcie aktualnej sytuacji rynkowej

**Prof. UEK dr hab. Krzysztof Firlej
Mgr Aleksandra Bargiel
Mgr Marcin Szymański**

Katedra Strategii Zarządzania i Rozwoju Organizacji

**Konferencja: „Przemysł spożywczy – otoczenie rynkowe,
inwestycje, ekspansja zagraniczna”
IERiGZ-PIB, UEK
Kraków, 25 października 2013 roku**

Wprowadzenie

W prezentacji zaprezentowano:

- **Ewaluację zagrożenia upadłością przedsiębiorstw przemysłu spożywczego notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie**

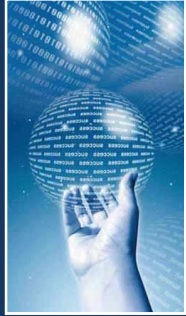
Wprowadzenie

Zjawisko upadłości przedsiębiorstw jest swego rodzaju naturalnym regulatorem w systemie ekonomicznym, doprowadzającym do zmiany zasobów na bardziej użyteczne drogą zanikania przedsiębiorstw, które nie są efektywne i nie wytrzymują konkurencji.

W systemie gospodarki rynkowej upadłość nie jest więc zjawiskiem wyłącznie patologicznym.

Służy ona zabezpieczeniu partykularnych interesów podmiotów biorących udział w obrocie gospodarczym, jak i zapewnieniu bezpieczeństwa systemu wymiany gospodarczej poprzez wyeliminowanie z rynku podmiotów słabych i nieudolnych.

Bankructwa i upadłości przedsiębiorstw odgrywają istotną rolę w racjonalizacji i oczyszczaniu rynku z jednostek niemogących sprostać jego wymogom efektywności.

Wprowadzenie

Zjawisko upadłości przedsiębiorstw charakteryzują następujące błędy:

1. Brak planu,
2. Brak miejsca na rynku,
3. Brak zapotrzebowania, badania rynku,
4. Rozdzielnictwo etatów,
5. Wieczne planowanie,
6. Przerost kosztów,
7. Utrata płynności finansowej,
8. Brak profesjonalnych działań marketingowych, wyznaczonych kanałów sprzedaży,
9. Brak specjalizacji.

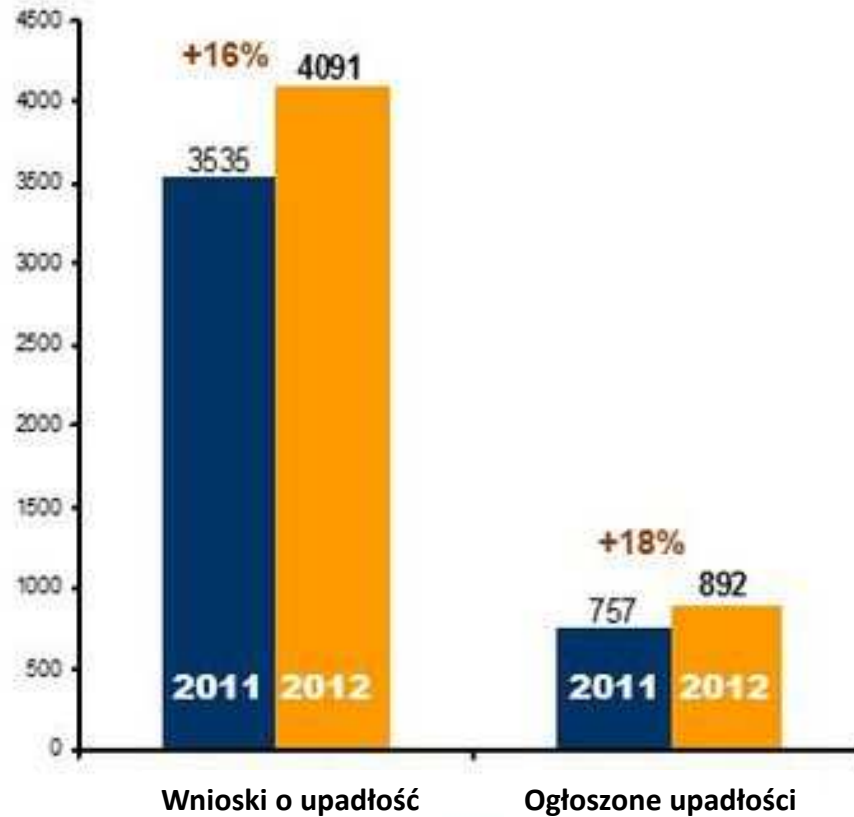
Wprowadzenie

Symptomy zbliżającej się złej kondycji finansowej organizacji:

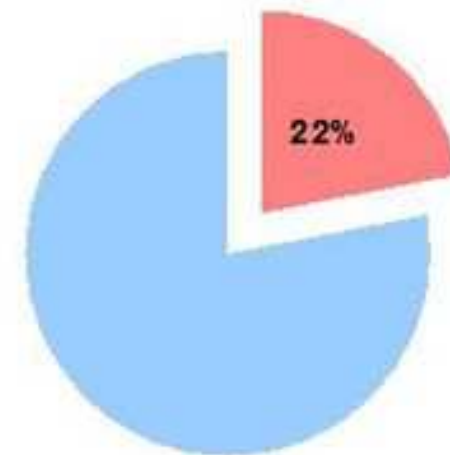
- Niższe od zakładanych przychody,
- Ujemny wynik finansowy (strata),
- Znaczny wzrost należności lub zobowiązań z tytułu dostaw, usług i obowiązków wobec ZUS/US,
- Znaczne zmniejszenie stanu środków pieniężnych,
- Rosnące koszty finansowe.

Wprowadzenie

22% wniosków o upadłość zakończyło się w roku 2012 ogłoszeniem upadłości dłużnika

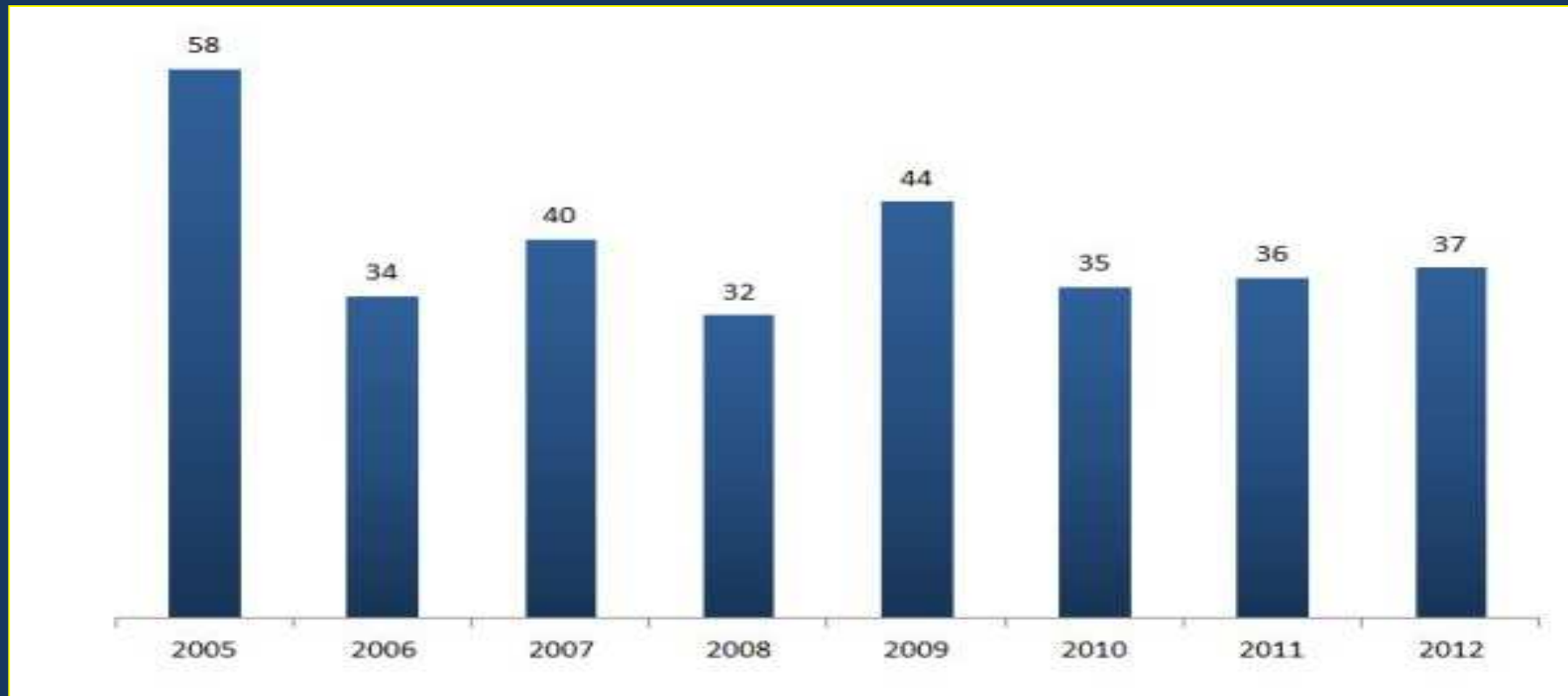

Wnioski o upadłość i ogłoszone upadłości w Polsce w latach 2011-2012

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości, Grupa Coface

Upadłości przedsiębiorstw spożywczych w Polsce w latach 2005-2012

Źródło: Zdolność przetrwania przedsiębiorstw spożywczych, Portal Liderzy Zmian, 2013 r.

Liczba ogłoszonych upadłości w sektorze rolno-spożywczym w latach 2005-2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba ogłoszonych upadłości ogółem	793	576	447	411	691	655
Liczba upadłości w sektorze rolno-spożywczym	48	34	40	32	44	35
Udział sektora rolno-spożywczego w upadłości ogółem (%)	6,05	5,9	8,95	7,79	6,36	5,34

Źródło: Liczba ogłoszonych upadłości w sektorze rolno-spożywczym w latach 2005-2010, A. Sołoma, J. Plesiewicz, *Wykorzystanie wielowymiarowych modeli analizy dyskryminacyjnej do oceny ryzyka upadłości przedsiębiorstw przemysłu mięsnego*.

Wprowadzenie

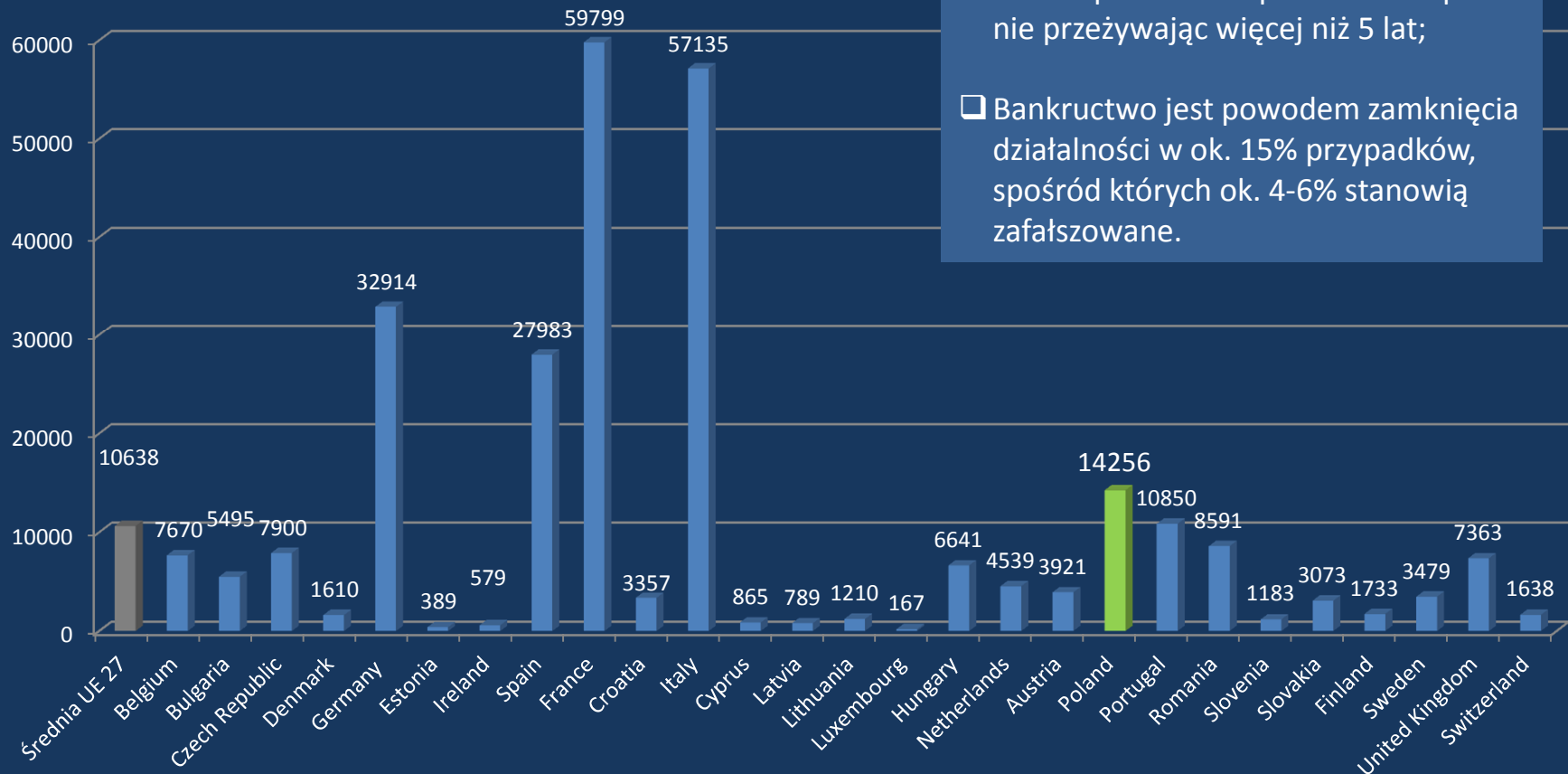

Liczba przedsiębiorstw produkcji spożywczej w krajach europejskich (2010)

FAKTY

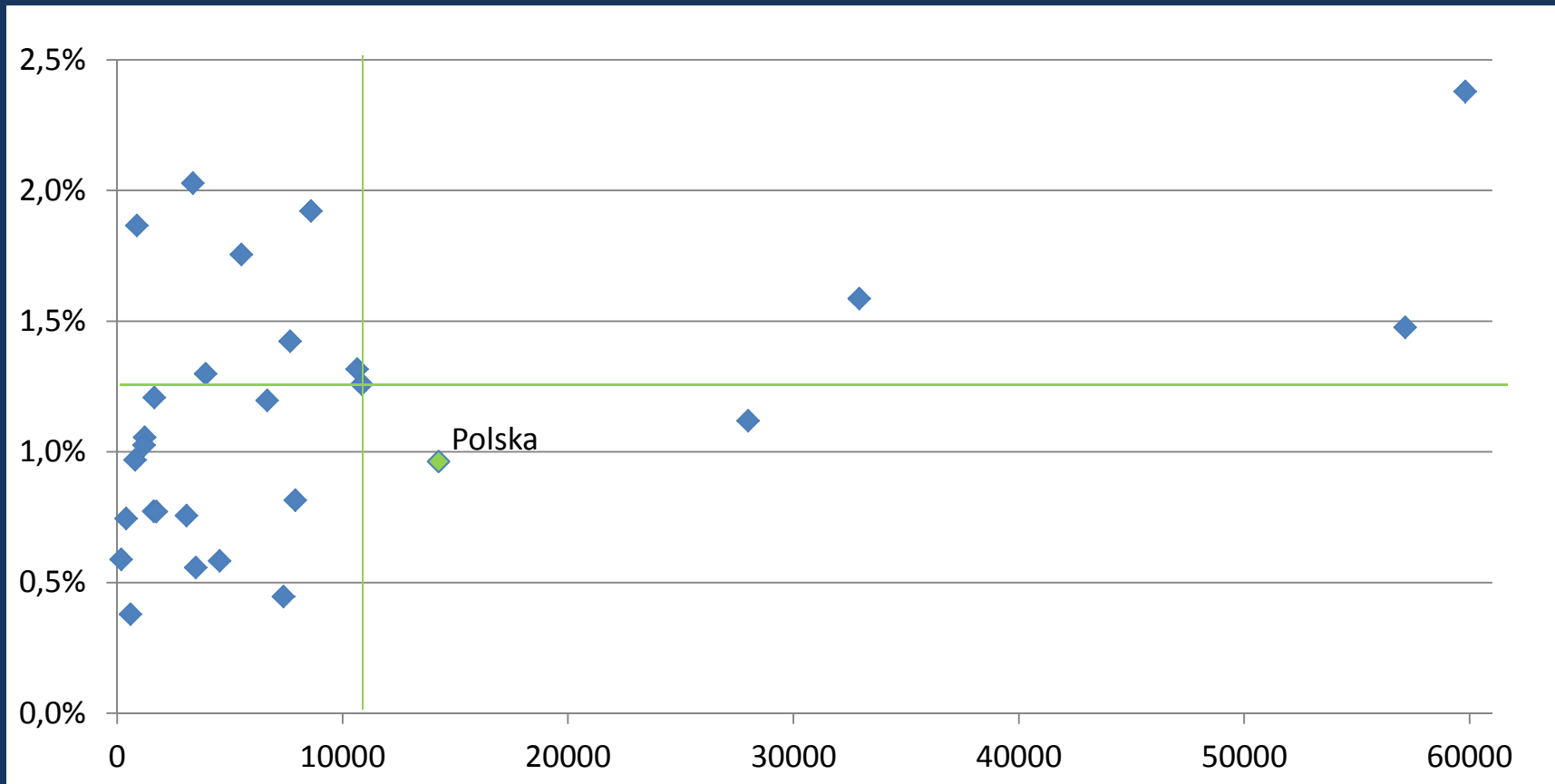
- W Europie ok. 50% podmiotów upada nie przeżywając więcej niż 5 lat;
- Bankructwo jest powodem zamknięcia działalności w ok. 15% przypadków, spośród których ok. 4-6% stanowią zafałszowane.

Źródło: Enterprises Statistics, Eurostat, 2010 r.

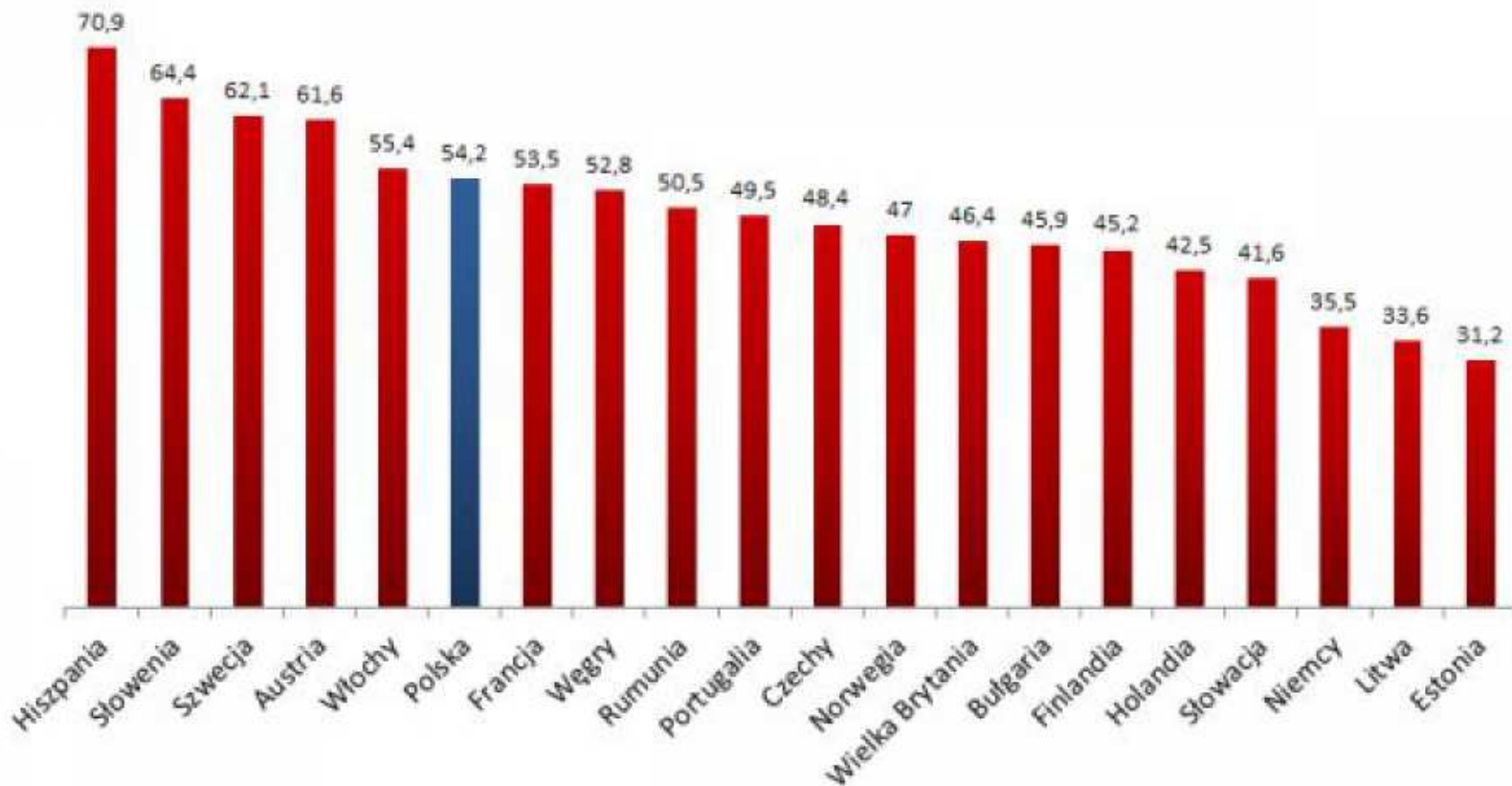
Ilość przedsiębiorstw produkcji spożywczej w stosunku do ich udziału w ogólnej ilości podmiotów gospodarczych

Źródło: Enterprises Statistics, Eurostat, 2010 r.

Współczynnik przeżycia pierwszych pięciu lat działalności (w %) dla przedsiębiorstw zajmujących się produkcją artykułów spożywczych, napojów i wyrobów z tytoniu (dane za rok 2009 dla 20 państw europejskich)

Źródło: Zdolność przetrwania przedsiębiorstw spożywczych, Portal Liderzy Zmian, 2013 r.

Cel badań

Głównym celem badań było wyłonienie przedsiębiorstw zagrożonych upadłością spośród wszystkich przedsiębiorstw wybranych do analizy.

Realizacji powyższego zamierzenia posłużyły wybrane modele analizy dyskryminacyjnej.

Obliczenia zostały dokonane na podstawie wyników finansowych wyselekcjonowanych spółek za rok 2012.

Metodyka badań

Podmiotami badań była:

**Grupa 25 przedsiębiorstw przemysłu spożywczego,
notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych
w Warszawie, wchodzących w skład indeksu sektorowego
WIG-Spożywczy.**

Wyniki badań

Przebadane podmioty:

Agroton PL, Agrowill Group AB, GK Ambra SA, Astarta Holding NV, GK Colian SA, GK PKM Duda SA, GK Graal SA, Industrial Milk Company SA, GK Indykpol SA, **ZM Henryk Kania SA**, Kernel Holding SA, GK Kofola SA, GK ZT Kruszwica SA, KSG Agro SA, **Makarony Polskie SA**, ZPC Mieszko SA, Milkiland NV, GK ZPC Otmuchów SA, Ovostar Union, GK Pamapol SA, **GK PBS Finanse SA**, Pepees SA, Seko SA, Tarczyński SA, Wawel SA.

Przedsiębiorstwa zagrożone upadłością zostały wyróżnione kolorem czerwonym.

Metodologia badań

Wykorzystane modele dyskryminacyjne:

- Model D. Wierzby (48 przedsiębiorstw, 1995-1998 rok),
- Model Z7 INE PAN (80 przedsiębiorstw, 1997-2002 rok),
- Model „Poznański” (100 przedsiębiorstw, 1999-2002 rok),
- Model „Przemysł” NBP (80 przedsiębiorstw, 2008 rok).

Metodologia badań

Uzasadnienie wyboru:

- zbudowane na gruncie polskim,
- zbudowane na bazie szerokiej grupy przedsiębiorstw,
- zbudowane na wynikach finansowych za wiele okresów,
- są wysoce skuteczne,
- bazują na ogólnych kategoriach finansowych.

Rezultaty

Model D. Wierzby:

LP	Przedsiębiorstwo	Wartość Wskaźnika
1	Ovostar Union	2,21
2	Wawel SA	1,64
3	GK PBS Finanse SA	1,15
4	KSG Agro SA	1,12
5	Industrial Milk Company SA	1,12
	...	
20	Agrowill Group AB	0,19
21	GK Pamapol SA	0,18
22	GK Indykpol SA	0,16
23	GK PKM Duda SA	0,11
24	GK Kofola SA	0,02
25	Makarony Polskie SA	-0,08

Rezultaty

Model Z7 INE PAN:

LP	Przedsiębiorstwo	Wartość Wskaźnika
1	Ovostar Union	11,35
2	Wawel SA	6,07
3	Agroton PL	4,97
4	Kernel Holding SA	3,65
5	GK Colian SA	3,18
	...	
20	ZM Henryk Kania SA	0,91
21	Makarony Polskie SA	0,85
22	GK PKM Duda SA	0,69
23	ZPC Mieszko SA	0,63
24	GK Indykpol SA	0,51
25	GK Pamapol SA	0,23

Rezultaty

Model „Poznański”:

LP	Przedsiębiorstwo	Wartość Wskaźnika
1	GK PBS Finanse SA	12,71
2	Ovostar Union	9,41
3	Wawel SA	6,98
4	Agroton PL	6,82
5	GK Colian SA	5,71
	...	
20	Makarony Polskie SA	1,91
21	GK Indykpol SA	1,87
22	ZM Henryk Kania SA	1,47
23	GK Pamapol SA	1,35
24	GK ZT Kruszwica SA	1,22
25	GK Ambra SA	0,43

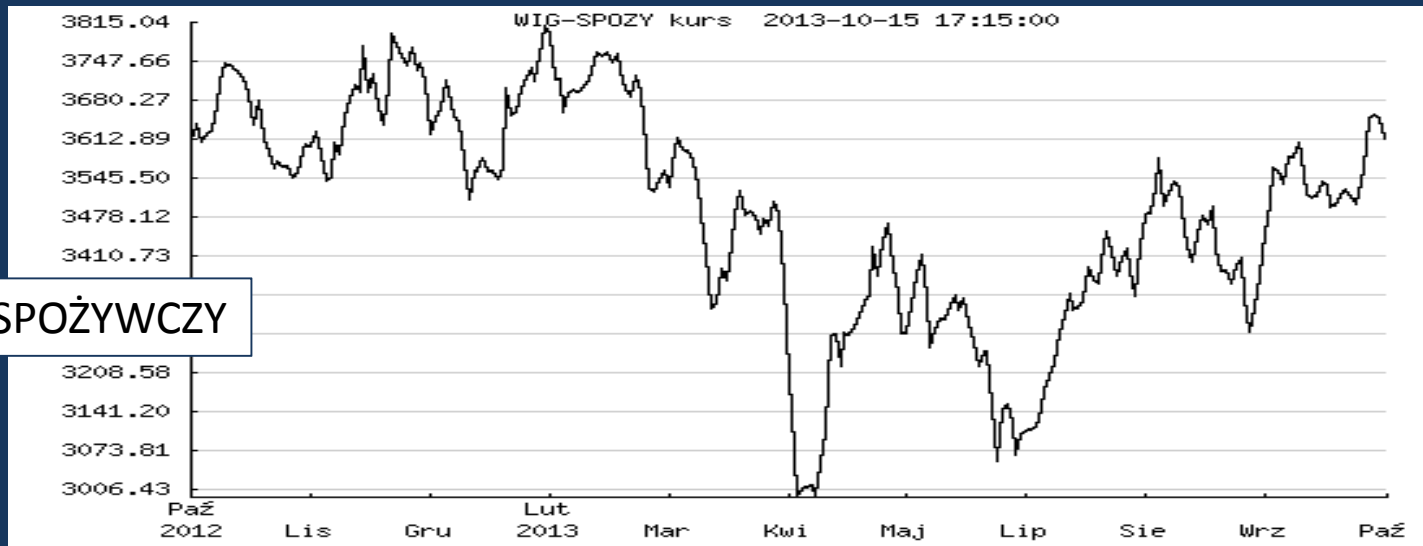
Rezultaty

Model „Przemysł”:

LP	Przedsiębiorstwo	Wartość Wskaźnika
1	KSG Agro SA	11,36
2	Ovostar Union	9,00
3	Industrial Milk Company SA	6,82
4	Wawel SA	4,80
5	Agrowill Group AB	3,90
	...	
20	GK Pamapol SA	0,76
21	GK Indykpol SA	0,75
22	GK ZT Kruszwica SA	0,30
23	GK PKM Duda SA	0,25
24	ZM Henryk Kania SA	-0,67
25	GK PBS Finanse SA	-0,98

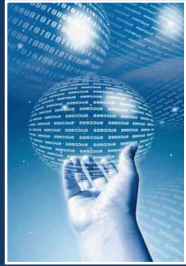
INDEX WIG SPOŻYWCZY VERSUS WIG 20

INDEX WIG SPOŻYWCZY

INDEX WIG 20

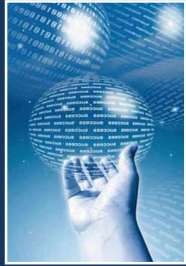

Podsumowanie i wnioski (1)

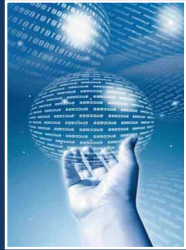
Dotychczas zgromadzone dane, przeprowadzona analiza oraz uzyskane rezultaty z badań, pozwoliły na realizację założonego w niniejszym opracowaniu celu oraz wysunięcie następujących wniosków:

- przetwórstwo przemysłowe rozpatrywane jako całość nie jest wolne od problemu upadłości,
- 3 spośród 25 wyselekcjonowanych przedsiębiorstw należałoby uznać za zagrożone upadłością, to jest: Makarony Polskie SA, ZM Henryka Kania oraz GK PBS Finanse SA,
- choć zazwyczaj to brak płynności finansowej wymusza na przedsiębiorstwach ogłoszenie upadłości, to niska efektywność gospodarowania posiadanym majątkiem jest tym czynnikiem, który spycha je na jej skraj,

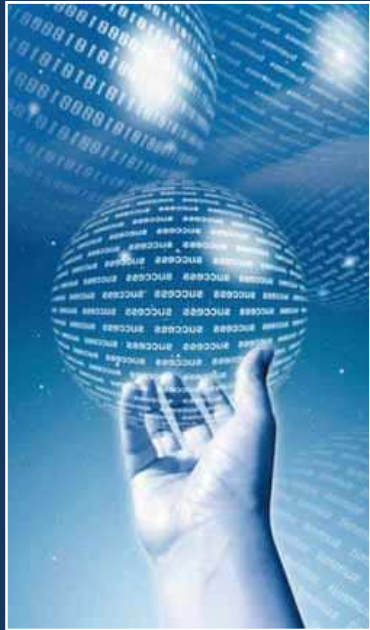
Podsumowanie i wnioski (2)

- otwarcie gospodarki oraz obecność Polski w strukturach europejskich wywołały zmiany w składzie podmiotowym przemysłu spożywczego, przyczyniając się do powstania grupy przedsiębiorstw upadłych,
- podmioty małe i średnie prywatnych właścicieli dostosowały się do współczesnych warunków konkurencyjnych, przez co ugruntowały swoją pozycję na rynku i są one najmniej zagrożone upadłością.

Piśmiennictwo

- Hamrol M. , Czajka B. , Piechocki M., Upadłość przedsiębiorstwa – model analizy dyskryminacyjnej, „Przegląd Organizacji” 2004 , nr 6.
- Jagiełło R. , Analiza dyskryminacyjna i regresja logistyczna w procesie oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstw, Zeszyt nr 286, NBP, Warszawa 2013.
- Mączyńska E., Zawadzki M., Dyskryminacyjne modele predykcji upadłości przedsiębiorstw, „Ekonomista” 2006, nr 2.
- Wierzba D., Wczesne wykrywanie przedsiębiorstw zagrożonych upadłością na podstawie wskaźników finansowych – teoria i badania empiryczne, w: „Zeszyty Naukowe” nr 9, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Informacyjnej w Warszawie, Warszawa 2000.

Dziękujemy za uwagę

Prof. UEK dr hab. Krzysztof Firlej , Mgr Aleksandra Bargieł, Mgr Marcin Szymański
Katedra Strategii Zarządzania i Rozwoju Organizacji, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie